

מוחמד מוסאדק בעתון מצרי בחשאי, לבית הסוהר

במרחב

איראן

האדם השלישי

שני גברים שולטים באיראן. האחד הוא מלך המלכים, צעיר שהצטיין תמיד באינטיות החלטתיות — פרט למקרה אחד, כשברח מארצו במהירות מפליאה. השני הוא ראש המשלה מייג'ד-ג'באר (רביאלוף) פאולולה זאהדי, אדם שהחלטותיו המהירות ידועות היטב לציבור הגבירות המפוקקות בטהראן. אולם שניהם לא ידעו, השבוע, מה לעשות בגבר שלישי, שכבה והתעלף חליפות. שום כוח לא עמד מאחורי מוחמד מור סאדק. אך מאינדונזיה ועד מארוקו היה הזקן המצטיין בגורל המדינה. איש לא חשב שהיה פילוסוף כמו גאנדי, לוחם כמו אתאטורק. אולם הוא היה האיש שתלש את זנב האריה, שגירש במו ידיו את הכובש האנגלי. אומנם, תוך כדי כך גרם לפשיטת-רגל ארצו, אך מוקרסה עד קובלאנקה סבורים הבריות שחרות לאומית חשובה מן הדולאר בכיס. **הפתח והפחתה.** מוסאדק המנוצח לא היה רק גבור לאומי, האיש שרגליו נכבדו על ידי גמדים שכירים. מוסאדק היה גם טיפוס חדש באסיה ובאפריקה: האדם שאינו נופל לתוך הפח המערבי, ולא לתוך הפח הרוסי.

רבים באסיה וגם במולדת של מוסאדק עצמו, הלוחמים המוכנים לחבק את הדוב הרוסי כדי להימלט מן הגשר האמריקאי, האריה הברברי או אפילו התרגול הצרפתי. רבים גם האנשים היודעים להעריך דולאר. פאולולה זאהדי הוא הטיפוס המושלם מן הסוג האחרון. כשאסר על ידי האנגלים בימי מלחמת העולם השנייה, כחשוד באהדה לנאצים, נמצא ברשותו אלבום שלם עם תמונות של זונות עירי. לפני כן נודע כאדם שהחרים קרונות של חיסה, מכר אותה תמורת ריאלים מצללים לאוכלוסיה הרע' בה. אולם הוא שלט בצבא. אפילו אחרי שנאסר על ידי מוסאדק, הוסיף לתת הור' ראש לקצינים.

עצם בגרון. אולם אפילו אחרי שהכידון המנופף בדולאר שלח את מוסאדק לבית הסוהר, נשאר הישיש כעצם בגרון הממ' שלי. איאפשר היה לבלעו ואי אפשר היה להקיא. שחרורו היה מחולל מהפכה. המ' שבת משפטו רק נתנה לו כמה תעמולה, הזדמנות נוספת לזכות בהערצתם (המהולה בצחוק) של תושבי המרחב ועתונותה. הפת' רון הטוב ביותר נשאר זה שהוצע מראש על ידי האנגלים: להחביא אותו במקום שקט, לתת לו להישכח מעצמו.

אלא שמוחמד מוסאדק משחרר ארצו בכוח המעוץ, אינו דמות הנשכחת בנקל.

אוגאנדה

גלות לקבאקא

אוליבר ליטלטון רצה להיות שר האוצר הבריטי. מאחר שכסא זה כבר הובטח קודם לכן למישהו אחר, נמסר לו כסא שר המושבות. איש אינו יכול לדעת אם השר המאוכזב היה מצליח בכספים. אך אין ספק שהוא חופשי מכל כשרון לטפל במושבות. זה עתה השתתקו הדי ההתפוצצות ב' גויאנה, שם גירש ליטלטון את הממשלה וביטל את החוקה (העונם הזה 836). לפתע נדהם בית הנבחרים הבריטי לשמוע שבחלק אחר של העולם אירעה התפוצצות נוספת, סולק מושל מקומי שני. המושל שהוגלה מארצו הראה את פניו השחורות בלונדון. היה זה מוטיזה השני, הקבאקא (מלך) של בוגאנדה, ממלכה אוטונומית במרכז אוגאנדה הבריטית.

סדר תמורת זהב. תדהמת חברי הבית נגרמה על ידי ידיעתם שמוטיזה הצעיר (רק לפני 11 שנה הגיע לגיל המלכות) היה תמיד ידיד הלבנים.

לא היתה זאת דווקא מסורת משפחתית. המלכים של בוגאנדה כוננו בארצם שלטון יציב ומסודר עוד לפני שהגיעו אליהם הסו' חרים הערבים הראשונים. מוטיזה הראשון נתן למיסיונרים הנוצרים להיכנס לארצו, אך בניו ערכו בהם שחיתות, שרפו את הנוצרים חיים. הם נעזרו על ידי הנוצרים עצמם, ששחטו איש את רעהו, שעה שלא היו עסוקים בשחיתות מוסלמים או בהישח' טות על ידם. כמו תמיד, היה מוטל על האנגלים להשליט סדר בארץ, תמורת זהב, הכותנה והקפה שמצאו חן בעיניהם. הדבר לא מנע בעדם להבטיח את הארץ כבית לאומי לתענואי הינאי בשם תיאודור הרצל.

פליטת פה. בזמן האחרון קלטו אוני בני אוגאנדה שמועות שלא מצאו חן בעי' ניהם. בדרום הוקמה פדרציה של אנשים לבנים ברוודיה, שריכזו את האיש השחור. בצפון הובטחה עצמאות לאיש השחור בסודאן ומה שטוב לשחור בסודאן, למה יהיה רע לשחור באוגאנדה?

אבק השריפה השחור הודלק במקרה. אולי בר ליטלטון השתתף בסעודה חגיגית בלונדון, ביקש לומר כמה מלים עליונות. שלא בכונה הפליט את התקוה שהפדרציה הלבנה של רודזיה תכלול ברבות הימים גם את אוגאנדה. לבני אוגאנדה לא היתה זאת שמועה משמחת כלל. לא היה להם כל חשק להיבלע על ידי מתיישבים לבנים. הם לחצו על מלכם, והמלך הודיע ששוב לא ישתף פעולה עם ממשלת אוגאנדה. הוא הוגלה, אחותו מתה משבץ-לב.

לא היתה זאת הפתעה בשבילי. דווקא לכן נדהמו האנגלים. אם מוכן מלך שחור להיות מגורש מארצו ובלבד שלא לריב עם שוחרי-החרות בארצו, משמע שאין הוא מאמין שהשלטון הלבן יאריך ימים. לא היה זה הרהור נעים — לשלטון הלבן.

דרום-אפריקה

החייט הצבאי המפואר

אדם המטייל ברחובות יוהנסבורג יכול היה לחשוב בטעות שהקורפוס האפריקאי של המרשל רומל כבש את הארץ, אחרי ש נכשל במסעיו בצפון היבשת. כי הרחובות היו מלאים חיילים שהבשו את הכובע המ' פורסם של חיילי רומל, בעוד שאחרים לב' שו את המדים הישנים של חיילי מוסולוני. היה משהו סמלי מכון בהחלפת המדים. כי יחד עם המכנסיים והכובעים הוחלפו גם הרבה שמות. גדודים שנשאו שמות מפרי ארים של צבא הוד מלכותה, נקראו פת' אום על שם בוגדים ומורדים, שנתנו יד ל' גרמנים בשתי מלחמות-העולם, הוצאו להור' רג ביריה. הדבר גרם להתפטרות קצינים רבים ממוצא בריטי, לשמחתו הרבה של שר הבטחון. כי זה אדם בשם אראסמוס, רצה ביוק בכך: שצבא דרום-אפריקה יחולל מי להיות צבא בוריי-אנגלי מעורב. יהיה חייל טהור של בורים המכירים אפריקאנית.

הצבאית מוז' הצבאית. תחילה סולקו מן הצבא כל הקצינים שהצטיינו במלחמה נגד הנאצים. הוחלפו בקצינים שהתגוררו ל' מלחמה זו, או ינקו את חלב האם שעה ש' סערה. אולם השיא הושג כשהופשטו חיילי הגדוד הסקוטי מעירייה-הם. "שר הבטחון אינו אלא חייט צבאי מפואר" — צעק ראש האופוזיציה, אולם שר הבטחון

רק צחק. "אם יצטרכו חיילינו לצאת למלחמה נגד חיילי בריטניה הגדולה", העיר באירונ' יה, "יגרומ הדבר למבוכה, אם חיילי שני הצדדים ילבשו חצאיות סקוטיות!"

מאחר ששר הבטחון הוא אחד המנהיגים המבקשים שארצם תפרוש מחבר העמים ה' בריטיים ותהפוך רפובליקה, היה עוקץ מיר חד באירונ'יה זו.

צרפת

קול או נפש

אין מוסד בעולם היכול להשתתח לכנסיה הקתולית. כסירה בים סוער, היא עולה ויורדת עם הגלים. מתאימה את עצמה לרוחות המשתנות. היא שרפה את מייסדי המדע האירופי וטענה אחר-כך שאותו מדע עצמו מוכיח את צדקתה. היא כרתה ברית-שלום עם המשטר הפיאודלי, ואחר עם אויבו, הקא' פטילוזם. עתה, כך נדמה, נטויה ידה לברית עם הקומוניזם.

כך לפחות חשבו כמאה כמרים קאתוליים, שקבלו לפני 10 שנים רשות מיוחדת מטעם הכנסיה להקים מסיון מיוחד במינו בפריו. המטרה היתה להודו לא תוך שכונות הפור' עלים, להביא את תורת ישו לעמלים, שהמיר רוהו ביהודי אחר בשם מארכס. השיטה: הכמרים עצמם הפכו פועלים, השתתפו בכל השמחות והיסורים של פועל רגיל, רכשו את אמונם של הפועלים האחרים.

קומוניזם ונשים. משך כמה שנים הצ' ליה המיסיון עד אין שיעור. הכמרים-הפור'

פרסומת הקברן צ'אמברס

באדילאק, ג'נרל עזר' עלים היכו שורשים בשכונות חסרות האלוהים. מאות כמרים צעירים אחרים דרשו את העברתם למיסיון זה, בו ראו תשובה משכנעת ויחידה של הכנסיה לקומוניזם. אולם לכל הצלחה יש גבול, וכמרים אלה עברו גבול זה. שנים מהם נאסרו שעה שהשתתפו בהפגנה קומוניסטית שהיתה אסר' רה מטעם הממשלה. 18 חתמו במשותף על מאמר בעתון קומוניסטי, שהתקיף בחרי' פות את האגודות המקצועיות הקאתוליות. עובדים אחרים נטשו את הצלב ככלל. החלו עובדים במפלגה הקומוניסטית. לפחות חצי תריסר עזבו את המקצוע כדי לשאת נשים.

זה היה יותר מדי, אפילו לאפיפיור הסבילני. הוא דרש לפזר את המיסיון. אלא שהכנסיה הצרפתית לא רצתה להרחיק לכת עד כדי כך. היא רצתה רק שהכמרים לא יעסקו בפוליטיקה. לכן יצאו החורש שלושה חש' מינס צרפתים לרומא, לשכנע את האב הקדוש. התוצאה היתה פשרה, נצחון האבק המתקדם בכנסיה. אולם לדעת הכמרים הפועלים הרגה הפשרה את רוח המיסיון. כי היא התירה להם רק לעבוד עבודה חלקית בבתי החורשת.

לעג מנהיג קומוניסטי: "קל להיות פועל, כשיש לך דלת אחורית פתוחה!" ואילו

הכמרים הממורמרים שאלו: "מה רוצה הכנסיה, קולות בבחירות או נפשות?"

בריטניה

מחתרת סקוטית

בית-המשפט העליון של סקוטלנד לא ידע מה לעשות. הוא כבר ראה משפטים מכל הסוגים. הוא עוד לא ראה משפט מסוג זה שנתגלה לעיניו הפקוחות בתמהון.

גבורי העלילה היו כמה צעירים סקוטיים, שביקשו — כמו סקוטים רבים אחרים — עצמאות יותר גדולה לארצם, ה"משועבדת" לפראים האנגליים. באחת האסיפות שהיתה מוקדשת למטרה זו, ושהתקיימה (לשם חס' כון) תחת כיפת השמים, הכירו בצעיר חסון. הצעיר רמז להם שאין טעם להרבות במלים. הגיעה שעת המעשים.

במכונית משטרה. הצעירים טענו אחר-כך שידעו מיד שאותו טיפוס היה סוכן המשטרה, וכי החליטו לעשותו לצחוק. לשם כך הקימו יחד עמו מחתרת. הסוכן הביא להם כמות של חומר נפץ (מוזיק'ה) ונפצים. אנשי המחתרת שמחו מאוד.

התוכנית היתה, למראית עין, לפוצץ בניין ממשלה, גשרים ורכבות. לשם כך נתבקש הסוכן להביא עוד כמה חברים, עד שרוב חברי המחתרת היו בסופו של דבר בלשים. אולם בינתיים רכשו הלאומנים האמיתיים כמה אצבעות של חומר נפץ מקורי, ושני אקדחים בלי כדורים.

ביום הגדול, שנועד לפיצוץ בנין מרכזי באדינבורג, עלו כל חברי המחתרת על מכו' ניה, שסופקה ברוב אדיבות על ידי הסוכן. היתה זו מכונית משטרה, והנהג היה קצין בולשת. חברי המחתרת העמידו פנים כאילו לא ידעו זאת. עברו את כל העיר, עד שנפלו לתוך מארב של המשטרה ונאסרו כולם.

הסוכנים הפכו עדים, האחרים נאשמו.

מי את מי? השאלה שעמדה לפני ה' שופט: מי, בעצם, רימה את מי? האב הפיל הסוכן את הלאומנים בפח? או שמא נפל הוא עצמו בפח של הלאומנים, שביקשו, לדבריהם, לעשות את הממשלה לצחוק ול' גלות את השיטות המתועבות של המשטרה? חבר המושבעים זיכה את הנאשמים מה' אשמה של קשירת קשר, אך מצא אותם חייבים בהחזקת נשק. לא היה זה חומר הנפץ המזויף שסופק על ידי המשטרה, אלא האמיתי שנרכש מן הצד. המושבעים לקחו בחשבון שמחתרת אחרת פוצצה לא מכבר תיבת דואר ציבורית, שנשאה את הכתובת, "אליזבת השנייה, מלכה". מאחר שהמושבעים היו כולם סקוטיים, יתכן גם שלא רצו כי הוצאות המשפט תחבובנה.

ארצות-הברית

עלמה ערומה

העלמה היתה ערומה, בעלת הקימורים הנכונים במקומות הנכונים. היא קישה לוח קיר יפה. הסימא היתה: "גופות של צ'מברס" לא היתה זאת פרסומת של מו' עדויל'ילק. היתה זאת פרסומת של קברן.

פלישת הקברנים לשטח הפרסומת לא היתה מקרית. כשנים האחרונות הפכה הקברנות בכל רחבי ארצות-הברית לתעשייה חשובה. נשמתו של המת עוד לא הגיעה לשערי שמים, והקברן כבר הופיע בשערי בית משפחתו עלי אדמות. הוא שיכנע את האשה, או את האם, כי אדם כה יקר וכה חשוב לא יכול להיקבר כפשוטי האדם. יש להונט אותו, להציגו לראווה בארון-מתים נאה, לע' רוד לו טקס מתאים בכנסיה הפרטית של הקברן, לקברו בקבר עשוי ממלט מיוחד, בלתי חזיר למים.

משפחות רבות לא יכלו לעמוד מול פיתוי זה לכבד את זכרו של הנפטר, ומול האיום שאחרת יפול כבוד המשפחה בעיני השכנים. מחיר הקבורה: עד 7500 דולר.

אולם הדבר עורר את חמתם של הכמרים הנוצריים. "דת ישו אינה עורכת פולחן לגוף, אלא לנשמה!" אמר אחד הכמרים בכרו חריף. אולם לא היתה בכך כל תועלת: הפרסומת המודרנית טרם מצאה דרך לקשט את הנשמות ולהעבירן במכוניות-קאדילאק מיוחדות לג'נרל עזר'.

* הלאומנים הסקוטיים טוענים שאליזבת, מלכת בריטניה הנוכחית, היא אליזבת הרא' שונה בלבד, ולא השנייה. "המלכה הבתולה", הנחשבת על ידי האנגלים לאליזבת הראשונה, היתה רק מלכה אנגלית, והוצאה בשנתה להורג את מרקי סטיוארט, מלכת סקוטלנד.